

KLÍČ KE CVIČENÍM Z UČEBNICE ČÍTANKA 9

O knihách

1. Souhlasíte s názorem autora, že kniha může úspěšně soupeřit s ostatními médii?

MeDo Přečtěme si pozorně text a vypišme si všechny výhody, které autor u knih spatřuje. Diskutujme nad tím, zda s tvrzením autora souhlasíme či nikoli.

2. Řekněte vlastní důvody, v čem kniha předčí ostatní média

MeDo Diskutujme o tom, co nám přináší knihy a co ostatní média. Napišme si na tabuli "plusy a mínusy" knih. Na závěr hlasujme o tom, zdali kniha skutečně předčí ostatní média a v čem.

3. V čem podle autora spočívá hlavní přednost knihy?

MeDo Diskutujme o tom, co je hlavní předností knihy. Názor, který získá nejvíce zastánců, si opište do sešitů.

4. Vysvětlete pojmy filozofie, morálka.

RR: Filozofie – je to soustavné, racionální a kritické zkoumání skutečnosti, světa a člověka, případně i toho, co je přesahuje. Hledání pravdivého poznání, smyslu a dobrého života. Je to také způsob života, který začíná údivem nebo zklamáním nad tradičními výklady věcí (Platón) a snaží se s tajemstvím světa a existence nějak vyrovnat. Morálka – znamená celkovou představu správného jednání ve společnosti. Od pravidel zdvořilosti se liší tím, že se týká věcí závažných a podstatných, na druhé straně od práva zase tím, že se nedá soudně vymáhat a za její porušení nepřicházejí sankce (potrestání).

5. Používáte elektronickou čtečku knih? Jaké jsou výhody a nevýhody tohoto zařízení?

MeDo Diskutujme o výhodách a nevýhodách čtečky. Napišme si na tabuli "plusy a mínusy" čtečky. Na závěr hlasujme o tom, je-li lepší kniha nebo čtečka.

Uč., str. 4–38 | ČESKÁ LITERATURA V DOBĚ MEZI VÁLKAMI 20.–30. léta 20. století

Švejk a nadporučík Dub

1. Co poručíka Duba rozcílilo? Jak na toto rozcílení reagoval Švejk?

RR: Švejkovy bezelstné reakce a odpovědi. Švejk reagoval s naprostým klidem.

2. Charakterizujte třemi větami Švejka i poručíka Duba.

RR: Např. Švejk je dobromyslný, mírumilovný, rád vypráví příběhy ze života a vypadá to, že si dělá legraci z nadřazených a nesmyslnosti války. Působí velmi prostoduše, ale pravděpodobně není. Poručík Dub je agresivní, cholerický, zakomplexovaný pedant, který si potřebuje dennodenně dokazovat svoji moc.

3. Jak se v ukázce projevuje typický „švejkovský“ humor?

RR: Např. doslovnými odpověďmi na otázky a doslovným plněním příkazů. Kombinování uctivé mluvy s vulgárními výrazy.

4. Znovu přečtěte dialog Švejka a nadporučíka Duba. Vysvětlete, v čem spočíval humor Švejkovy odpovědi na Dubovu otázku „Čím byl váš bratr“?

RR: Švejk říká, že jeho bratr je profesorem, který byl taky na vojně a složil oficířskou zkoušku. Tím naráží na původní profesi poručíka Duba.

5. Řekněte nebo zjistěte, co je bajonet a kdo je oficír.

RR: Bajonet – je bodná, případně i sečná zbraň podobná noži nebo dýce, upevňovaná k hlavní dlouhé ruční palné zbraně zejména pušce, aby ji bylo možno v případě potřeby použít k napadení nepřítele nebo k obraně. Oficír – důstojník ve vyšší hodnosti.

Vzpomínky na Jaroslava Haška

1. Popište na základě článku některé rysy Haškovy povahy.

RR: Např. nespolehlivý, lehkomyšlný, kreativní, šprýmař, mystifikátor, výborný vypravěč, ...

2. Ve kterém časopise působil Jaroslav Hašek jako redaktor? Proč dostal výpověď?

RR: V časopise Svět zvířat. Vymyslel si živočicha (pravěkou blechu), který neexistoval, a byla z toho ostuda.

3. Dosáhl Hašek svou výchovou mladého jezevčíka kýženého výsledku?

RR: Ne.

4. Byl Hašek mimořádně nadaný spisovatel? Podle čeho tak usuzujete?

RR: Např. měl velký vypravěčský talent, uměl používat bohaté a kvalitně slovo mluvené i psané a měl neokmečnou fantazii ...

5. Vysvětlete vyjádření Jaroslav Hašek provozoval jakýsi druh literární ekvilibristiky.

RR: Např. balancoval mezi různými žánry literatury, žongloval se slovy, velmi lehce si pohrával s různými tématy ...

UČEBNICE

str. 9

Voják v poli

1. V básni vyhledejte nejvýraznější motiv. Proč Fráňa Šrámek tento motiv použil?

RR: Domov. Je to to, po čem se vojákům nejvíce stýská.

2. Kdo je mluvčí básně? Odhadněte, kde se osoba, která o těchto skutečnostech přemýšlí, právě nachází.

RR: Voják. Nachází se pravděpodobně na vojně, nebo přímo v bitvě nebo válce.

3. Převažuje v textu děj, nebo pocity? Jedná se o báseň epickou, nebo lyrickou?

RR: V básni jsou pocity a děj vyrovnány, tudíž se jedná o lyricko-epickou báseň.

4. Vysvětlete pojem sloka. Kolik slok báseň obsahuje?

RR: Vzniká spojením jednotlivých veršů a představuje obvykle nějaký myšlenkový celek. Báseň obsahuje 5 slok.

5. Myslíte si, že i dnes prožívají muži ve válce stejné pocity jako vojáci téměř před sto lety v 1. světové válce? Diskutujte o svých názorech.

[MeDo](#) Diskutujeme o tom, co prožívá voják ve válce. Máme-li ve svém okolí někoho, kdo válku zažil, můžeme ho pozvat do školy na diskuzi.

6. Přečtěte si, co je epanastrofa. V básni vyhledejte příklad.

RR: Je to básnická figura, která je založena na opakování určitých slov na konci jednoho a na začátku následujícího verše. Cílem je zdůraznit jejich význam. Např. Vrátím-li se domů – půjdu naší ulicí, / půjdu naší ulicí, pomalu a tiše.

UČEBNICE

str. 10–12

Tomáš Garrigue [garik] Masaryk

1. Řekněte, co bylo hlavním výsledkem snah Tomáše Garrigua Masaryka.

RR: Založení Československé republiky v roce 1918.

2. Z úcty ke komu přijal Masaryk jméno Garrigue?

RR: Z úcty ke své manželce.

3. Proč musel za války uprchnout do exilu? Kteří muži byli jeho hlavními pomocníky?

RR: Hrozilo mu zatčení jako politikovi, který vystupuje proti rakouské vládě. Zároveň byl rozhodnut v zahraničí organizovat odboj. Edvard Beneš a Milan Rastislav Štefánek.

4. Masaryk byl nejen politik a pedagog, ale i manžel a otec. Vyhledejte v textu slova ukazující jeho vřelý vztah k rodině.

RR: Manželství bylo harmonické a čtyři děti, Alice, Herbert, Jan a Olga, jen umocnily jeho souzvuč.

5. Jak se dařilo Masarykově rodině během války?

RR: Velmi špatně. Její členové byli vyslýcháni, bylo jim vyhrožováno. Jeho manželka skončila na psychiatrii, dcera Alice byla vězněna, syn Herbert zemřel na skvrnitý tyfus a syn Jan byl odveden na vojnu.

6. Patří uvedený text k uměleckému žánru zvanému biografie? Přečtěte si charakteristiku biografie a odůvodněte svoje rozhodnutí.

RR: Ano. Biografie je založena na popisu života nějaké osobnosti, což je z této ukázky patrné.

UČEBNICE

str. 13–16

Šlípěje

1. K jakému literárnímu žánru ukázka patří?

RR: Povídka.

2. Jaká je hlavní myšlenka povídky?

RR: Např. že na světě se dějí záhadné věci nebo že člověk taky nemusí vědět a chápat vše kolem sebe, ...

MeDo Zkusme každý sám na papír jednou nebo dvěma větami vyjádřit hlavní myšlenku této povídky. Svě zápisky porovnejme a pokusme se vymyslet jednu formulaci za celou třídu.

3. Stručně popište záhadu, která tvoří základ děje. Čím je pro pana Rybku vyřešena?

RR: Na neporušené sněhové ploše se objevuje šlépěj. K ní ani od ní nevedou žádné další stopy. Je tedy záhadné, jak se zde ocitla a proč je pouze jedna.; Tím, že k této stopě přibudou šlépěje strážníka Mimry.

4. Máte nějaké svoje vysvětlení záhadných stop?

MeDo Zkuste nejprve ve dvojicích vymyslet vlastní řešení této záhady. Na toto téma můžeme také napsat slohové cvičení (útvár vypravování nebo úvaha).

5. Znáte některé další Čapkovy povídky nebo některé jeho knihy? Jmenujte je.

MeDo Vyjmenujme si společně některá další Čapkova díla. Pokud jsme některé z nich četli, podělíme se o dojmy z četby se zbytkem třídy.

UČEBNICE

str. 17–19

Ani krok bez Baťa

1. Řekněte stručně, kdo byl Tomáš Baťa.

RR: Byl to švec a zlínský podnikatel, kterému se podařilo vytvořit velkou obuvnickou firmu.

2. Ve kterém roce dolehla na Baťovy továrny hospodářská krize? Jakým způsobem ji Baťa řešil? Jaký výsledek jeho „geniální“ taktika přinesla?

RR: 1922. Zlevnil boty o polovinu, snížil platy o 40%, ale nikoho nepropustil, v obchodech jeho továrny budou potraviny za nízké ceny. Všechno se prodalo a on tak získává novou hotovost, za níž může nakoupit materiál.

3. Jak Baťa vychovával svého syna? Jaká bylo jeho první pracovní pozice?

RR: Přísně, ale spravedlivě. Posílá ho na studia do Londýna.; Po návratu se stává dělníkem s nejnižším platem.

4. Jak se Baťa pokusil zamezit tomu, aby musel propouštět své zaměstnance?

RR: Snížil jim plat o 40%, ale také zlevnil potraviny ve svých obchodech.

5. Jak Baťův syn odpovídá na otázku „jak žít“? Co o tom soudíte? Sdílejte své názory.

RR: Člověk se musí pořádně učit. Dívat se kolem sebe otevřenými očima. Neopakovat chyby a vyvozovat z nich závěry. Poctivě pracovat a nehledět jen na vlastní zisk. Myslím, že to není tak těžké.

MeDo Diskutujme společně o těchto Baťových názorech.

6. Jaké byly podmínky v Baťově škole? Chtěli byste na podobné škole studovat?

RR: Každý žák studuje za vlastní peníze, osm hodin si v továrně vydělává na jídlo, bydlení a šatstvo, čtyři hodiny se učí. Finanční podpora od rodičů je zakázána. Žák dostává týdně 120 korun, utratí 70, zbytek je mu ukládán na účet (ve 24 letech bude mít každý žák na kontě 100 000 korun).

MeDo Diskutujme o tom, v čem jsou výhody a nevýhody Baťovy škola a zda by se vám v takové škole líbilo, či nikoli.

7. Jaké podmínky se snažil Baťa vytvořit pro zaměstnance? Jaké to mělo klady a zápory?

RR: Staví osmipatrový Společenský dům s hotelem, kde je sál se stolním tenisem, kuželkárna, šachová herna, restaurace, mění dělníkům pracovní dobu na delší, ale s polední pausou.

MeDo Diskutujme společně o tom, v čem byly Baťovy změny dobré a v čem nikoli.

8. Vysvětlete, v čem spočívá zvláštnost stavby uvedeného textu.

RR: Text je psán podobně jako zápisy v kronice, nebo jako deník. Jsou zde využity prvky publicistického stylu (reportážní postupy). Každá kapitola je uvozena datem a krátkým nadpisem.

UČEBNICE

str. 20–21

Balada o snu

1. Několika větami vyjádřete obsah balady.

RR: Báseň vypráví o dělníkovi Janovi, který sní o lepším světě bez sociálních rozdílů.

2. Jakým způsobem se v této baladě pracuje s protiklady? Jaký to má význam?

RR: Protiklady jsou uvedeny hned v druhé sloce. Upozornění na sociální problémy chudých v kontrastu s bezstarostností bohatých. Podporuje naléhavost textu.

3. Jaký druh rýmu je použit ve třetí sloce (střídavý, sdružený, přerývaný, nebo obkročný)?

RR: Sdružený.

4. Připomeňte, co je balada. Který český autor 19. století se proslavil psaním balad? Které jeho balady znáte? Pod jakým názvem byla jeho sbírka balad vydána?

RR: Balada – je delší lyricko-epická báseň s rychlým dějovým spádem a většinou tragickým závěrem.; Karel Jaromír Erben. Kytice, Poklad, Svatební košile, Polednice, Zlatý kolovrat, Štědrý den, Holoubek, Záhořovo lože, Vodník, Vrba, Lilie, Dceřina kletba, Věštkyňe.; Sbíрка se jmenuje Kytice.

5. Přečtete si definici literárního žánru sociální balada a v ukázce vyhledejte její typické rysy.

RR: Např. Tady jsou paláce, – tady podkroví, / tady jsou sytí, – tady hladoví, / jedni jsou otroci, – druzí diktátoři / a všichni jsou choří; Vrátil se domů. / V světnici nízké / okno a tři lidé spali. / Na houni uleh bludný Jan / a oči zejíci do dvou ran; Neviděl paláců, neviděl podkroví, / zmizeli žebráci nuzní a hladoví, / po světě bez bídy, bez chamtivosti / chodili lidé chlapecky prostí,...

UČEBNICE

str. 22–23

Devětsil

1. Koho uvádí Jaroslav Seifert jako hlavního zakladatele Devětsilu?

RR: Karla Teigehe.

2. Přečtete věty, kterými Stanislav Kostka Neumann představil Jaroslava Seiferta. Co myslíte, vyplnila se jeho slova?

RR: „Tady máš taky jednoho. Ještě nic není, ale bude z něho určitě lyrik. Vezmi si ho pod svá křídla a uvidíme. Něco tu od něho mám a nevypadá to špatně.“; Ano, vyplnila.

3. Vysvětlete obrazné vyjádření Vezmi si ho pod svá křídla.

RR: Např. poskytnout někomu pomoc, radu, uvést ho do společnosti svých přátel, zaručit se za něj, ...

4. Kolik bylo prvních členů Devětsilu? Podle čeho získal tento spolek svůj název?

RR: Devět. Podle léčivé byliny.

UČEBNICE

str. 23

Moře

1. Najděte v básni charakteristické rysy poetismu.

RR: Hra se slovy a jejich zvukomalebností – VLNY MOŘE VLNY MOŘE; VLNY VLASŮ VLNY VLASŮ; motivy – exotika, moře, dálky, ...

2. Připomeňte si, co je zvukomalebnost. Vyhledejte příklad v básni.

RR: Zvukomalebnost – slova foneticky napodobující zvuky. Např. VLNY MOŘE VLNY MOŘE; VLNY VLASŮ VLNY.

3. Proč jsou podle vás dva verše básně psány velkými písmeny?

RR: Např. pro zdůraznění zvukomalebnosti veršů; opticky báseň vypadá jako rozdělena na moře a břeh,...

4. Jakou souvislost má podle autora moře a žena?

RR: Vlňy moře jsou stejné jako vlňy ženských vlasů.

UČEBNICE

str. 24

Abeceda

1. Proč nazval autor písmeno A prostou chatrčí?

RR: Tvar písmene připomíná přístřešek.

2. V čem se liší ztvárnění písmena R od všech ostatních?

RR: Písmeno je napsáno víckrát za sebou, aby byl podpořen dojem zvuku rachotících bubnů.

3. Zkuste také vymyslet několik veršů na vámi zvolené písmeno.

[MeDo] Můžeme pracovat samostatně, ve dvojicích nebo ve skupinách. Svoje výtvořy si navzájem přečteme.

4. Jaké druhy rýmu jsou v básních použity?

RR: Střídavý.

5. Zopakujte si, co byl Devětsil. Patřil do této umělecké skupiny i Vítězslav Nezval?

RR: Skupina umělců – spisovatelů, herců, hudebníků a výtvarníků 1. pol. 20. st.; Ano.

6. Připomeňte si hlavní rysy poetismu. Potom rozhodněte, zda cyklus Abeceda patří k tomuto básnickému směru.

RR: Zachycení radostných okamžiků, nezvyklé náměty, jako např. cirkus, kabaret, exotická témata. Básně jsou hravé a plné fantazie, hraní se slovy, zvukomalebnost.; Ano, tato báseň patří k tomuto směru.

UČEBNICE

str. 25–27

Vest pocket revue [vest pokit reví:]

1. Vyjmenujte a stručně charakterizujte hlavní postavy.

RR: Houska a Ruka – jsou zamilováni do Olgy a chystají se o její srdce bojovat, chovají se nmoderně, komicky; Olga – moderní žena, která jejich lásku neopětuje, je praktická, ironická, snaží se jim jejich vzplanutí vymluvit.

2. Který divadelní žánr podle vás paroduje tento text? Odpověď zdůvodněte.

RR: Paroduje antická nebo shakespearovská dramata, konkrétně např. tragedie. Hlavní mužské postavy hovoří ve verších, bijí se o srdce ženy, velké vášně na velkém jevišti.

3. Čím jsou netradiční (komická) jména dvou hlavních mužských postav?

RR: Kombinují antické křestní jméno s typicky českým příjmením.

4. V čem spočívá kontrast mezi vnímáním světa podle Olgy a podle Ruky s Houskou?

RR: Olga žije v moderním světě 20. st., k čemuž nabádá i oba soky. Oni se chovají, jako by uvízli v historii, ve starých časech, kde se bojovalo o srdce ženy.

5. Vysvětlete si, co jsou scénické poznámky a k čemu slouží. Najděte je v textu.

RR: Poznámky v závorkách. Slouží hercům k upřesnění toho, co se děje na scéně.; Např. Scéna jako v obraze prvním. Uprostřed realisticky provedený pařez. Hudba hraje operní preludování; zadumán vstoupí, zahalen do pláště. Usedne na pařez a zpívá.; vstoupí, rovněž zahalen v plášti, a zapěje ...

UČEBNICE

str. 28–29

Píseň písni

1. Která Nezvalova básnická přirovnání vás nejvíce zaujala? Diskutujte o nich.

[MeDo] Nejprve si společně přečteme přirovnání, nacházející se v textu. Vyberme si každý to, které nás nejvíce zaujalo a diskutujme o tom, co si pod ním představujeme.

2. Která přirovnání jsou obdivná? Která podle vás nahánějí strach?

RR: Obdivná např. dva blatouchy, dva štěpné rýmy, dva květy kaktusu, ...; nahánějí strach např. dva výstřely naslepo, dva náprstky bolehlavu, dva roubíky, ...

3. Uveďte, které znaky surrealismu se v básni promítly.

RR: Např. snovost, fantazie, automatický tok motivů bez logické souvislosti a promyšlenosti, chybí rým, rytmus, interpunkce.

4. Zkuste sami vymyslet co nejoriginálnější přirovnání se slovy oči a ústa.

[MeDo] Pracujme každý sám a zkusme vymyslet originální přirovnání pro oči a ústa. Své výtvořky si následně přečteme a vyhodnotíme, které nás nejvíce pobavily nebo zasáhly.

5. Název básně odkazuje ke starověké Písni písni zvané též Píseň Šalomounova. Do které knihy je tato píseň zařazena? Pokud nevíte, vyhledejte údaj na internetu.

RR: Do Bible, konkrétněji do Starého zákona.

UČEBNICE

str. 30–32

Nikola Šuhaj loupežník

1. Co se v ukázce dozvídáme o Nikolovi Šuhajovi? Jak se staví ke svému pronásledování policií?

RR: Utekl z války a vrací se do své rodné Koločavy. Ze svých pronásledovatelů si nic nedělá, dokonce se jim vysmívá.

2. Koho Nikola v okradl a komu naopak pomohl? Proč tomu tak bylo?

RR: Okrádal kupce, Židy, zámožné gazdy, američance. Pomohl Bernardovi Hahnovi, věnoval mu peníze pro děti. Protože ví, že je chudý a slituje se nad ním.

3. Jak vidí a cítí Nikola Šuhaj svůj rodný kraj? Víte, kde leží Koločava?

RR: Miluje svůj rodný kraj. Koločava má mléčnou vůni. Koločava je vesnice na západní Ukrajině.

4. Nikola ztělesňuje touhu člověka po svobodě. Vyhledejte v textu důkazy tohoto tvrzení.

RR: Např. Objevuje se v panských šatech a v gumovém plášti až dole v Chustu, zajde do hostince, sedne pod elektrickou žárovku, dá se jako neznámý cizinec obsloužit a hodinu poslouchá rozhovory pánů, kteří se baví o Šuhajovi; neboť jedna z největších radostí jest nevzdát se a být.

5. Znáte nějakou další postavu zbojníka? Odkud byl a jak zahynul?

RR: Např. Jánošík – byl ze Slovenska, po svém zatčení byl mučen a pak odsouzen k trestu smrti zavěšením na hák za levý bok.

UČEBNICE

str. 33–35

Válka s mloky

1. V čem se německý Mlok liší od ostatních Mloků? Co tím chtěl autor vyjádřit?

RR: Je o něco světlejší, kráčí vzpřímeněji a jeho lebeční index svědčí o lebce delší a užší, než je hlava jiných Mloků. Naráží tak na německé nesmyslné rasové výzkumy a předsudky.

2. Proč je pan Povondra zneklidněn článkem v novinách?

RR: Zjišťuje, že Mloci přepadli vesnici a musela zasahovat policie.

3. Čím se podle autora vyznačuje vzdělaný národ?

RR: Tím, že má pravidelnou školní docházkou a vlastní noviny.

4. Popište, jak mloci žili. Kde bydleli? Jaká byla jejich města?

RR: Mloci pracují bezoddyšně ve všech mořích a na okrajích všech pevnin, pokud trvá noc; zdá se, že jsou spokojeni a nežadají pro sebe nic, než aby měli co dělat a kde navrtat do břehů díry a chodbičky svých temných ubikací. Mají svá podmořská a podzemní města, v hloubce dvaceti až padesáti metrů; mají své přeplněné tovární čtvrti, přístavy, dopravní linky a miliónové aglomerace.

5. Karel Čapek v textu uvedl jména dvou historických osobností: Francis Drake a markýz de Sade. Vyhledejte o nich základní informace. Proč tato jména autor použil?

RR: Francis Drake – anglický mořeplavec, admirál, politik a obchodník s otroky ze 16. st. Markýz de Sade – byl francouzský šlechtic, autor řady zčásti pornografických, zčásti filosofických knih. Z jeho jména byl odvozen pojem sadismus. Čapek jména použil, aby lépe charakterizoval obě postavy.

6. Válka s mloky je alegorické dílo. Přečtěte si definici alegorie a vysvětlete svými slovy.

RR: Např. Je to dílo, které má skrytý význam. Má jasné paralely s naším světem.

UČEBNICE

str. 36

Kat a blázen

1. Proč si autoři pro tento text vybrali pohádkové motivy?

RR: Např. pohádka je tou nejlepší alegorií k dění v současném světě.

2. Kterým lidským chybám se vysmívají?

RR: Např. ješitnosti, hlouposti, touze po moci, ...

3. Jaký je v textu písně použit rým?

RR: Sdružený.

4. Která historická postava se skrývá pod označením blázen – diktátor?

RR: Adolf Hitler.

5. Připomeňte si, co je satira. Drama Kat a blázen má podtitul satirická fantazie. Vysvětlete proč.

RR: Je to literární žánr, který kritizuje nedostatky ve společnosti nebo zesměšňuje záporné stránky života. Využívá komičnost, výsměch a ironii. Kat a blázen využívá prostředků satiry.

UČEBNICE

str. 37

Zpěv úzkosti

1. Vysvětlete název básně.

RR: Název je reakcí na mnichovskou dohodu a nadcházející druhou světovou válku.

2. Jaké pocity českého národa popisuje autor v básni?

RR: Např. bolest, žal, úzkost, zradu, hanbu, ...

3. V básni vyhledejte personifikaci.

RR: Např. verši můj pochoduj; pole naše křičí, ...

4. Vyhledejte v textu zvukomalebná místa.

RR: Např. Zvoní zvoní zrady zvon zrady zvon

5. Přečtete verše, ve kterých zaznívá kritika Francie a Velké Británie. Proč autor oba státy kritizuje? (Napoví vám úvod k básni.)

RR: Čí ruce ho rozpoutaly / Francie sladká hrdý Albion / a my jsme je milovali.; Francie i Velká Británie podepsali dohodu o odstoupení pohraničních území Československa Německu.

6. Proč autor používá slova Zrada a Hanba? Proč jsou psána s velkým písmenem?

RR: Protože jsme byli zrazeni a zahanbeni.; Aby jim dodal váhu, důraz.

7. Myslíte si, že literatura má schopnost posilovat člověka (národ)? Diskutujte.

MeDo Diskutujme ve třídě společně o otázce v zadání. Nejzajímavější myšlenky si zapišme do sešitu.

8. Vyhledejte v básni anaforu.

RR: Např. Kolikrát verši můj / kolikrát klopýtals; kolikrát verši můj / kolikrát tancovals.

UČEBNICE

str. 38

Píseň o rodné zemi

1. Jaké je hlavní téma básně? Který motiv symbolizuje českou zemi?

RR: oslava rodné země. Modranský džbánek, dalamánek.

2. Vyberte klíčová slova, která vyjadřují atmosféru básně – např. naději, pesimismus.

RR: Např. láska, naděje, vlastenectví, ...

3. Uveďte synonymum k archaickému slovu střída.

RR: Měkká část chleba.

4. V básni vyhledejte přirovnání a metaforu. Vyhledejte vyjádření protikladem.

RR: Přirovnání – např. krásná jako kvítka; metafora – např. Naposledy kolem tvého spánku padne prudce její hořká hlína. Protiklad – tak to fakt nevím

5. V básni najděte hyperbolu (nadsázka, záměrné přehánění).

RR: Např. stokrát zklamán.

6. Ve druhé sloce vyhledejte anaforu (viz s. 45).

RR: Myslím si, že v druhé sloce se nenachází anafora a zároveň je zde nesprávně (nesmyslně) uvedena strana 45, která nesouvisí vůbec s ničím.

7. Komu jsou verše adresovány? Je báseň obsahově složitá? Proč?

RR: Všem lidem, kteří milují svoji vlast. Ne. Protože je snadné pochopit její smysl.

Uč., str. 39–46 | SVĚTOVÁ LITERATURA MEZI VÁLKAMI 20.–30. léta 20. století

UČEBNICE

str. 39–42

Tři kamarádi

1. Jaké metody použil první řečník k přesvědčení publika. Jak ho tím ovlivnil?

RR: Např. silný hlas, populistická hesla a sliby, změny poloh hlasu, dramatické pauzy, humor, ...; Obecenstvo bouřlivě tleskalo a souhlasilo s ním, představovalo si lepší budoucnost.

2. Víte, co je fanatismus? Proč je nebezpečný?

RR: Fanatismus – slepá vášnivá zaujatost, nekompromisní a krajně jednostranný postoj nebo jednání člověka, který nějaké téma, myšlenku nebo věc pokládá za tak cennou – případně tak ohroženou – že námitky či odpor proti ní vyvolávají jeho zuřivost. Nebezpečí je ve ztrátě soudného, objektivního a racionálního chování a myšlení. Nastoupit může agresivita.

- 3. Vysvětlete myšlenku z textu, která vystihuje 30. léta v Německu – dobu nástupu fašismu: „Lidé nechtějí politiku. Chtějí náhražku za náboženství. Chtějí zase v něco věřit. V co, to je jim jedno.“**
RR: Např. člověk, který je zoufalý, potřebuje snadné a rychlé řešení. Něco, k čemu je možno se upnout a moc o tom nepřemýšlet.
- 4. Rozhodněte, zda tvrzení vyplývá z textu.**
- a) Lidé reagovali lépe na řečníka, který prokládal svoji řeč důkazy, než na toho, který jen sliboval nereálné.
RR: Ne.
- b) Gottfried byl odpůrcem veškerého násilí.
RR: Ne.
- c) Lenz byl zraněn.
RR: Ano.
- 5. Jsou tři kamarádi z uvedeného románu opravdovými přáteli? Svoje tvrzení odůvodněte.**
RR: Ano. Znají se dlouho, pracují spolu v autodílně, navzájem si poskytují pomoc.

UČEBNICE

str. 43–46

Velký Gatsby

- 1. Román je psán stylem zvaným ich forma. Pomocí textu tento pojem vysvětlete.**
RR: Ich forma – způsob psaní textu. Vypravěč požívá první osobu jednotného čísla.
- 2. Kdo je hostitelem na večíрку? Kdy a za jakých okolností se s ním vypravěč setkal? Jak se vypravěč na večíрку cítil a proč?**
RR: Člověk, kterému se říká Velký Gatsby.
- 3. Je Gatsbyho minulost neznámá a tajemná? Doložte částí textu.**
RR: Ano.; „Gatsby. Někdo mi řekl –“ Obě dívky a Jordan se k sobě důvěrně nahnuly. „Někdo mi řekl, že prý snad kdysi někoho zabil.“; „Myslím, že to zrovna ne,“ usoudila Lucille skepticky. „To spíš, že za války dělal špióna pro Němce.“ Jeden z mužů souhlasně přikývl. „Slyšel jsem to od člověka, který o něm věděl všechno, vyrostl s ním v Německu,“ ujišťoval nás rozhodně.
- 4. Kdo je snob a co je snobismus? Vysvětlete a zamyslete se nad tím, zda se snobismus projevuje ve společnosti popsané v textu. Jak se projevuje současný snobismus u nás?**
RR: Snob je povrchní často nezdělaný, ale majetný obdivovatel. Přisuzuje příliš velkou váhu majetku, společenskému postavení a módním trendům.; Snobismus je to, co snob dělá, aby dosáhl výšše popsaného.
- [MeDo]** Přečtěme si pozorně ukázkou a společně diskutujme o tom, zda jsou v ní uvedeny nějaké příznaky snobismu. Zkusme společně vymyslet co nejvíce příkladů snobismu v současném světě (celebrity, bohatí lidé z časopisů, ...)
- 5. Která historická událost se stala v roce 1918?**
RR: Skončila první světová válka.

Uč., str. 47–53 | ČESKÁ LITERATURA ZA 2. SVĚTOVÉ VÁLKA 1939–1945

UČEBNICE

str. 47

Z deníku

- 1. Pro který národ platily za 2. světové války uvedené zákazy?**
RR: Pro Židy.
- 2. Která omezení z Ortenova deníku vám připadají nejvíce absurdní a proč?**
[MeDo] Vyberme si omezení, které nám přijde nejabsurdnější, a vysvětleme třídě proč. Mají všichni stejný názor? Své názory porovnejte.

UČEBNICE

str. 48

Vítr

- 1. Za jakých okolností (v jakém prostředí) Josef Čapek tuto báseň napsal?**
RR: V koncentračním táboře.

2. Co zosobňuje pro autora vítr?

RR: Např. na jedné straně přírodní sílu, která dovede člověka potrápít, ale také mu přinášet naději na změnu.

3. Ve druhé sloce mluví autor o krutosti větru – vůči komu je vítr podle něho krutý?

RR: Vůči vězňům v táboře.

4. Najděte v textu metaforu.

RR: Např. duše – ptáče.

5. Z jakého důvodu autor v poslední sloce vybízí vítr, aby dul?

RR: Aby smetl ze světa všechno zlé.

6. Báseň je psána volným veršem. Pomocí uvedené definice vysvětlete.

RR: Volný verš – verš, který nemá pevnou stavbu, nevyužívá pravidla typická pro poezii, jako je konstantní počet slabik nebo uspořádání přízvuků.

UČEBNICE

str. 49–51

Cirkus Humberto

1. Co jste se dozvěděli o postavě jménem Karas? Charakterizujte stručně tohoto muže.

RR: Např. Je to český řemeslník, zručný, šikovný, pracovitý, dobrého srdce, osamělý, ...

2. Co je podle Kerholce pro práci v cirkusu nejdůležitější?

RR: Mít svoji práci rád a respektovat druhé.

3. Odkud věděl Antonín Karas, jak vést správně koně?

RR: V Budějovicích na výročních trzích.

4. Najděte v textu doklady autorova vlastenectví.

RR: Např. Berwitzovi jsou hodní lidé, přísní na práci a na pořádek, toť se ví, ale tomu vy přece vyhovíte, vždyť jste krajan, vždyť jste Čech. Božíčku, co jsem já znala Čechů, se všemi bylo dobré vyjítí. (...); Karas už pochopil, že těmto lidem být Čech znamená všechno dovést.

5. Co znamená pro cirkusáky „být Čech“? Co všechno si s touto národností spojují?

RR: Znamená to být šikovný a pracovitý. Umí vodit koně, je zručný řemeslník, dobrý muzikant, ...

6. Doložte, jakou životní filozofii lidé u cirkusu vyznávali.

RR: Být jedna velká rodina – „Protože my jsme tu taková parta, od direktora až po koňáka, všichni na sebe odkázaní, rozumíš, jeden na druhého, všechno to musí hrát a klapat. Ale pak je to, chlapče, radost.“

7. Víte, co jsou vepřovice? Pokud ne, vyhledejte význam tohoto slova na internetu.

RR: Jsou to cihly z nepálené hlíny a někdy se tak označují stavby z tohoto materiálu.

UČEBNICE

str. 52–53

Bylo nás pět

1. Co je hlavním tématem románu Bylo nás pět? Kdo je vypravěčem děje?

RR: Život a dobrodružství party pěti kluků na malém městečku.; Jeden z nich, Petr Bajza.

2. Najděte v textu přehnaně spisovné výrazy.

RR: Např. krásněji, hnedle, jakož i, jelikož, pročez ...

3. Připomeňte si, co je archaismus. Vyhledejte příklady, slova nahradte synonymy.

RR: Slovo zastaralé.; Např. se bude produkovati – bude se předvádět; kvelb – obchod, krám;dával počestnost – zdravit.

4. Všimněte si, jak láká cirkus diváky na své představení. Uspěl by dnes? Diskutujte.

MeDo Zkusme se zamyslet nad tím, jestli je dnes cirkus ještě stále tak atraktivní záležitost jako dříve a jakými prostředky nás láká na svá představení. Představme si, že máme cirkus, vymysleme mu jméno a reklamu na jeho představení.

5. Co dělá Petr pro to, aby mohl do cirkusu? Myslíte, že se mu podaří tatínka obměkčit?

RR: Chová se přehnaně slušně, snaží se pomáhat a neodmlouvat.

MeDo Přečtěme si knížku, abychom věděli, jak daná scéna dopadne a jestli Petr do cirkusu půjde. Poté si zkusme celou příhodu ještě jednou převyprávět.

Čekej na mne**1. Co je hlavním tématem básně?**

RR: Např. válka, touha po domě a lásce.

2. Kdo je podle vás mluvčím? Kde se nachází a komu je báseň adresována?

RR: Voják.; Nachází se pravděpodobně na bitevním poli. Báseň je adresována jeho ženě, přítelkyni, milence, dívce.

3. Proč je čekání pro mluvčího tolik důležité?

RR: Např. Dává mu to naději, že přežije válku.

4. Vyznívá tato báseň spíše pesimisticky, nebo optimisticky? Odpověď zdůvodněte.

MeDo Zamysleme se nejprve každý sám nad tím, jestli na vás působí báseň spíše pesimisticky nebo optimisticky. Své názory sdělíme třídě a zdůvodníme. Uvidíme, který pocit převládá.

Setkání s liškou**1. Několika větami shrňte obsah ukázky.**

RR: Malý princ se setkává s liškou, která mu vysvětluje, co znamená ochočit a připoutat si někoho k sobě.

2. Pojmenujte několik vlastností malého prince.

RR: Např. důvěřivý, přemýšlivý, tichý, skromný, přátelský, ...

3. Co myslela liška výrazem ochočit si někoho? Pokuste se ho nahradit jiným.

RR: Vytvořit si s někým citové pouto. Např. spřátelit se.

4. Jakým způsobem si malý princ ochočil lišku? Co je rád a proč je důležitý?

RR: Musí být trpělivý, nebude nic říkat, aby nevzniklo nedorozumění, každý den by měl přijít ve stejnou dobu a sednout si o kousek blíže; Rád – to, co odlišuje jeden den od druhého, jednu hodinu od druhé.

5. Jak se změnil vztah malého prince k růži? Proč je jeho růže výjimečná?

RR: Pochopil, že je výjimečná, že si ji ochočil a ona jeho. Protože spolu mají citový vztah.

6. Liška říká, že řeč je pramenem nedorozumění. Souhlasíte s ní?

MeDo Zamysleme se nad touto otázkou nejprve každý zvlášť a zapišme si do sešitů, co si o tom myslíme. Následně své názory prodiskutujme s celou třídou.

7. Vysvětlete poslední větu lišky: „Tady je to mé tajemství, úplně prostinké: správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.“ Uvedte příklady z běžného života, kdy platí tento výrok.

RR: Pojdme si společně říci své názory na to, co tento výrok znamená. Poté si vezmeme sešit a napišme krátký příběh ze života, na kterém se smysl tohoto citátu ukáže.

Prosba o všední den**1. Koho autor v textu oslovuje? (Napoví vám první verš.)**

RR: Oslovuje boha.

2. Jak chápete verš „nauč mě umění malých kroků“? Diskutujte.

MeDo Zamysleme se nad touto otázkou nejprve každý zvlášť a zapišme si do sešitů, co si o tom myslíme. Následně své názory prodiskutujme s celou třídou.

3. Myslíte si, že autor chce žít přítomností? Najděte v textu odpověď.

RR: Dovol mi přesvědčit se o tom, / že snít o minulosti či budoucnosti mi nepomůže. / Pomoz mi co nejlépe zvládnout to, co je nejbližší, / pomoz mi pokládat právě prožívanou hodinu za nejdůležitější.

4. Text můžeme považovat za jakési „Desatero osobností“. Odůvodněte.

RR: Např. Báseň má podobnou strukturu jako modlitba nebo Otčenáš.

Egyptan Sinuhet

1. Co je Dům života?

RR: Byla to v podstatě nemocnice a lékařská škola zároveň.

2. Jak by měl podle Sinuheta vypadat správný lékař?

RR: Např. by měl znát dokonale anatomii a umět pracovat s lékařskými nástroji, musí být dobrý diagnostik, umět odrodit dítě, nemocný mu musí věřit, ...

3. Jak pomohla při studiu lékařského umění Sinuhetovi skutečnost, že jeho otec byl také lékařem?

RR: Měl od svého otce již jisté základy.

4. Jaké je Sinuhetovo mínění o vztahu lékaře ke smrti?

RR: Lékař by se smrti neměl obávat, smrt je chorému často milosrdným přítelem.

5. Co považoval Sinuhet za své probuzení? Jak se od něj v tomto směru lišil jeho učitel?

RR: To, že se začal ptát, proč se konkrétní věci dějí. Učitel se neptal, nezkoumal, řekl, co je psáno je dáno.

6. Co je podle Sinuheta klíčové slovo všeho vědění? Zdůvodněte, proč tomu tak je.

RR: Proč? Pochybujeme a tím se posouváme ve vědění kupředu.

7. Rozhodněte, zda tvrzení vyplývá z textu.

a) V Domě života léčili královští lékaři i nejchudší Egyptany.

RR: Ano.

b) Sinuhet dokázal odhadnout, zda žena čeká děvče, nebo chlapce.

RR: Ne.

c) Sinuhet psal lékařské předpisy a opatroval je vlastní pečeti.

RR: Ne.

Uč., str. 62–71 | ČESKÁ LITERATURA 2. POLOVINY 20. STOLETÍ Obraz druhé světové války

Atentát na Reinharda Heydricha

1. Co se v textu dozvídáme o Reinhardu Heydrichovi?

RR: Je mu třicet osm let, stojí na vrcholu moci, lidé trnou při vyslovení jeho jména...

2. Jak se jmenovali dva hlavní pachatelé atentátu na Heydricha?

RR: Jozef Gabčík a Jan Kubiš.

3. V čem se liší první a druhá část ukázky? Jak se změnil úhel pohledu?

RR: První část je líčena z pohledu Heydricha, druhá spíše z pohledu atentátníků.

4. Jaké byly okamžité následky atentátu pro obyvatele Československa?

RR: Vyvraždění obcí Lidice a 14 dní na to obce Ležáky.

5. Zopakujte si, co je to literatura faktu (viz s. 12). Patří daná ukázka k tomuto žánru?

RR: Stojí na pomezí umělecké a věcné literatury. Zaměřuje se na zpracování dějinných i současných událostí nebo vědeckých materiálů. V rámci literatury faktu rozlišujeme různé literární žánry, např. Deníky, autobiografie, biografie, ... Ano, patří.

Vyšší princip

1. Které části textu na vás emočně nejvíce zapůsobily? Čím jsou pro vás silné?

MeDo Pozorně si přečteme ukázku a vybereme pasáž, která na nás nejvíce působí. Diskutujme o tom, proč je pro nás silná.

2. Pokuste se charakterizovat třídního profesora septimy. Jak se mění jeho vystupování v průběhu povídky?

RR: Např. zpočátku introvert, důvěřivý až naivní stařík, velmi morální člověk; později se v něm probudí odvah a síla.

3. Jaký byl další osud tří chlapců po zatčení gestapem?

RR: Byli popraveni.

4. Vysvětlete poslední větu textu. Odhadněte, jaký mohl být další osud profesora přezdívaného Vyšší princip.

RR: Zavraždění tyrana je omluvitelné, a tudíž to není vražda.

5. Co byla heydrichiáda? Na základě článku a historických znalostí popište atmosféru ve společnosti během heydrichiády.

RR: Souhrnný název pro těžké období plné bezpráví a teroru prováděné německými okupanty během druhé světové války na území Protektorátu Čechy a Morava ve spojitosti s osobou zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Byla to doba strachu o život a teroru.

6. Určete literární žánr uvedeného textu. Na textu doložte hlavní znaky tohoto žánru.

RR: Povídka. Rozsahem krátká, kratší než novela, soustředěna na jednu dějovou linii, většinou omezena kratším časovým obdobím, hlavní postavy se téměř povahově nemění, pouze má-li to nějaký zásadní význam pro děj, končí pointou.

UČEBNICE

str. 67–69

Romeo, Julie a tma

1. Krátce shrňte děj ukázky.

RR: Hlavní dva hrdinové se potkávají na lavičce v parku a zjišťují, co jsou zač.

2. Z čeho lze usoudit, že je hlavní hrdinka Ester Židovka?

RR: Dostala předvolání do transportu a Ester je jméno židovského původu.

3. Z jakého důvodu se Ester obává cesty do Terezína? Najděte v textu.

RR: „Já vlastně ani nevím, proč jsem tam nešla,“ šeptala mezi vzlyky. „Nevím... Já se bojím, že už tam nejsou... Proč mi tedy nepíší! Kam je odvezli? Slyšela jsem... ale ne, dost o tom... já přece nejsem zvíře, které nacpou do vagónu a odvezou je, kam oni chtějí... nikomu jsem nic neudělala...“

4. Je Pavel statečný? Podle čeho tak soudíte?

RR: Ano. Rozhodne se Ester pomoci a schovat ji u sebe.

5. Co znamená slovo árijec?

RR: Nadřazená rasa mající jak zvláštní atributy (např. fyzickou krásu), tak lepší schopnosti v myšlení, kreativité, shrnutě řečeno skupinu nadlidí. Teorie o árijské nadřazenosti byla jednou z hlavních politicko-propagandistických idejí nacistického Německa.

6. Ke kterému dílu odkazuje název novely? Proč Otčenášek odkazuje právě na toto dílo? Co je v názvu myšleno tmou? Diskutujte.

RR: Odkazuje na tragédii Romeo a Julie od Williama Shakespeara.

MeDo Zamysleme se nad tím, jaké významy a symboly v sobě v souvislosti s textem může skrývat právě zmíněná tma. Diskutujme.

UČEBNICE

str. 70–71

Vajíčko

1. Proč student volal panu Kohoutkovi? Jakým způsobem na telefonáty reagoval?

RR: Byl to od něj žertík, chtěl pana Kohoutka pozlobit. Pan Kohoutek byl vždy velmi přívětivý a nikdy se nezlobil.

2. Charakterizujte studenta zvaného Pokštefl a pana Kohoutka několika větami.

RR: Např. Pokštefl – rozverný mladík, který nejde pro nic daleko, vtipný, užívá si života. Pan Kohoutek – mírný, tichý postarší pán, klidný, hodný, dobrý, ...

3. Co se dělo s mladíkem v době, kdy panu Kohoutkovi nevolal?

RR: Byl v koncentračním táboře.

Z pankrácké cely smrti

1. Zopakujte si, kdo byla Milada Horáková. Ke komu se v dopise hlavně obrací? Je v tomto dopise více političkou, nebo matkou a manželkou?

RR: Milada Horáková – česká právnička, politička, bojovnice za práva žen, oběť justiční vraždy během komunistických politických procesů v 50. letech minulého století za vykonstruované spiknutí a velezradu a jediná žena popravena v rámci těchto soudních řízení. Kvůli své neústupnosti během soudu se stala symbolem odporu proti totalitě vládnoucí komunistické strany.

2. V dopise Milada Horáková nabadá členy své rodiny, aby drželi pospolu. Přečtěte větu, ze které je to patrné.

RR: Vás ostatní prosím: teď všechno pro ten nový život.

3. Jak na vás působí autorka dopisu? Jaké vlastnosti byste jí přisoudili? S jakými pocity odchází z tohoto světa?

RR: Např. Inteligenci, vzdělání, statečnost, smířenost se smrtí, obětavost pro druhé, láskyplnost, vztah k rodině ...

4. Která myšlenka v textu vás nejvíce zaujala?

MeDo Zamysleme se nad tím, která myšlenka na nás nejvíce zapůsobila. Diskutujme o svých názorech.

5. Vysvětlete, co byly komunisty vykonstruované procesy v 50. letech minulého století.

MeDo Rozdělíme se ve třídy do skupin a pokusíme se zjistit co nejvíce informací o politických procesech. Je-li v našem okolí nějaký pamětník té doby, udělejme s ním rozhovor. Vše následně zpracujeme jako referát. Referáty si mezi sebou porovnáme.

Bratříčku, zavírej vrátka

1. Které události se píseň týká? Zamyslete se nad atmosférou textu.

RR: Počátku okupace naší republiky vojsky Varšavské smlouvy v srpnu 1968.

MeDo Zamysleme se nad tím, jak na nás text působí a své myšlenky sděleme zbytku třídy.

2. Vyhledejte metafory a vysvětlete je. Kdo je myšlen beránkem a kdo vlkem?

RR: Např. hranaté maringotky – tanky; tato noc nebude krátká – období totality; beránek – oběť, v tomto případě náš stát, vlk – okupanti.

3. Jaký druh rýmu je v písni použit?

RR: Střídavý.

4. Najděte v textu odkaz na emigraci.

RR: Např. nesmíš mi vyčítat, / jestliže nedojdeme.; budeme klopýtat, / zpátky už nemůžeme.

Provedení zkoušek FO u Sedmého tankového praporu

1. Charakterizujte dvěma větami poručíka Prouzu.

RR: Např. Neměl moc velkou autoritu, snažil se být přátelský, pedagogický, ...

2. Co bylo účelem návštěvy poručíka Prouzy na ubikaci vojáků?

RR: Chtěl zjistit, jak je to u roty s plněním Fučíkova odznaku a proč se nikdo nechce dostavit ke zkoušce.

3. Jak se staví vojáci k nabídce poručíka Prouzy?

RR: Velmi rozpačitě.

4. Pochopili jste z ukázky, co je to FO? Pokud ne, vysvětlete si společně.

RR: Fučíkův odznak – Ocenění vydávané členům čtenářského kroužku při místní organizaci ČSM, kteří v rámci čtenářské kampaně přečetli předem určený výběr knih. Kampaň byla spuštěna už roku 1949 na základě rozhodnutí ÚV ČSM (Ústřední výbor Československého svazu mládeže). Znalosti čtenářů byly ověřovány během pohovoru, který byl zakončen písní. Poté se komise usnesla, kdo bude navržen ÚV ČSM k vyznamenání Fučíkovým odznakem. Cílem této kampaně byla převýchova československé mládeže dle závazného vzoru Julia Fučíka.

5. Vysvětlete obrazné vyjádření „Rozhlédl se po sfingách“.

RR: Rozhlédl se po obličejích, které se tvářily nezúčastněně, nebyly na nich vidět žádné emoce.

6. V textu je zmíněno, že řidič Frištenský dělal čest svému jménu lámáním řadicí páky tanku.

Na kterého slavného nositele tohoto jména je tím odkazováno?

RR: Na řeckořímského zápasníka Gustava Frištenského.

7. V čem byla podle vás povinná vojenská služba prospěšná/zbytečná?

MeDo Zkusme se zamyslet společně nad klady a zápory povinné vojenské služby a napsat si nápady na tabuli. V čem se shodneme?

UČEBNICE

str. 78–79

Nesnesitelná lehkost bytí

1. Na základě ukázky popište atmosféru srpna roku 1968.

RR: Např. atmosféra strachu, nenávisti, nejistoty, ...

2. Zamyslete se nad tím, co vše obnáší emigrace. Ve dvojicích sepište své postřehy.

MeDo Zamysleme se nad tím, co vše přináší okupace. Ve dvojicích potom vše sepišme a společně ve třídě prodiskutujeme. Známe-li někoho, kdo má s emigrací zkušenosti, můžeme ho využít k debatě ve škole.

3. Co znamená slovo kompromis? Znovu si přečtete poslední odstavec a řekněte, co pro naši zemi znamená „kompromis“ uzavřený roku 1968 se Sovětským svazem.

RR: Kompromis – způsob řešení sporů, kdy se dojde k takovému výsledku, který jsou schopny akceptovat obě strany, většinou za cenu větších či menších ústupků.; Skloníme se před dobyvatelem a zamezíme tak deportacím na Sibiř a popravam.

UČEBNICE

str. 80

Náměšť

1. V textu písně určete druh rýmu.

RR: Přerývaný.

2. Co jsou podle autora důležité věci v životě? Souhlasíte s ním? Diskutujte.

RR: Např. usměvavé tváře, pevná víra, láska, pravdomluvnost, svoboda.

MeDo Zamysleme se nad tím, co je pro nás důležité. Diskutujeme o tom, co je v textu písně. Souhlasíme s tím, že jsou to nejdůležitější věci?

3. Pokuste se vysvětlit, jak píseň na lidi působila v kontextu doby. Z jakého důvodu mohla tehdejšímu režimu vadit?

RR: Např. dávala lidem naději, že ještě není tak zle, působila optimisticky. Vypadalo to, že jsou důležitější věci, než komunistická strana a komunisti sami tyto hodnoty lidské společnosti příliš nedodržovali.

4. V textu se často vyskytují všechny tři stupně přídavných jmen. Vyhledejte je a řekněte, čeho je jejich použitím dosaženo.

RR: Např. krásný, krásnější, nejkrásnější; mocná, mocnější, nejmocnější – gradace textu.

UČEBNICE

str. 81

Tráva

1. Jaké vlastnosti má podle básně tráva?

RR: Např. je zelená, tesklivá, žije z mála, svobodná, silná, mladá, krásná, vonná,

2. Tráva je pro básníka symbolem nezlomnosti a odolnosti. Doložte toto tvrzení konkrétními verši.

RR: Svobodná, silná, mladá, krásná, vonná / je tráva, sestra moje! / A roste třeba na střechách, / však roste!

3. Vlastními slovy vyjádřete, co chtěl básník na symbolu trávy ukázat.

RR: Např. sílu, svobodu, nezdolnost, odolnost, naději ...

4. Část básně se naučte zpaměti.

MeDo Část básně se naučme zpaměti.

UČEBNICE

str. 82–85

Nejdražší ve střední Evropě

1. Jak na vás působí postava tatínka? Charakterizujte ho.

RR: Byl vynikající obchodník i rybář, měl dar řeči, charisma, šarm, byl zbrklý, důvěřivý a trochu naivní, tvrdohlavý.

2. Z jakého období autorova života je uvedená povídka?

RR: Z dětství.

3. Uvědomte si, v jaké době text vznikl. Proč autor zvolil jako téma právě vzpomínky?

RR: V 70. letech, v období normalizace. Děství byla doba idylická, nekonfliktní a šťastná.

4. Víte, na co maminka naráží použitím obratu tvůj soukmenovec Rothschild?

RR: Rothschild byl velmi bohatý bankéř židovského původu. Maminka ironicky přirovnává tatínka, který zdaleka tolik peněz nemá, ale rád je utrácí, k Rothschildovi.

5. Rozhodněte, zda tvrzení vyplývá z textu.

a) Maminka byla tatínkovi vždy oporou, i když s ním někdy nesouhlasila.

RR: Ano.

b) Maminka sdílela tatínkovu vášeň pro ryby.

RR: Ne.

c) Pan Václavík si naivně myslel, že mu falešný prodej prázdného rybníka u tatínka projde be odvetu.

RR: Ano.

UČEBNICE

str. 86–88

Strýc Pepin

1. Jak vnímá Francin návštěvu svého bratra? Jak vnímá návštěvu jeho žena?

RR: Francin je z Pepinovy návštěvy nešťastný. Jeho žena se na švagra naopak těší.

2. Jaké bylo povolání strýce Pepina? Jaké jsou hlavní rozdíly mezi oběma bratry?

RR: Švec. Francin je tichý střídmy člověk s pravidelným řádem v životě, Pepin je jeho pravý opak.

3. Vyhledejte pasáž, která vás zaujala svým humorem nebo jazykovou stylistikou.

MeDo Vyhledejte pasáž, která vás nejvíce zaujala a vysvětlete proč.

4. Všimněte si jazyka a slohu, jaký autor v textu používá. Najděte v textu nářeční a slangové výrazy.

RR: Např. bochte, šporherto, nechajó, maróda ...

Uč., str. 89–97 | Z ČESKÉ DIVADELNÍ SCÉNY 2. poloviny 20. století

UČEBNICE

str. 89

Komik Jiří Šlitř

1. Jak se jmenovali dva autoři písní a divadelníci, kteří stáli u zrodu divadla Semafor?

RR: Jiří Suchý a Jiří Šlitř

2. Co se dozvídáme o herectví Jiřího Šlitřa? V čem spočívala jeho komika?

RR: Byl velmi špatným hercem. Neměl žádnou hereckou průpravu. Z toho právě udělal Jiří Suchý jeho přednost. To, jak se choval nepřírozeně, bylo velmi komické.

Polednice

- 1. Porovnejte obě básně. Odehrávají se ve stejné době? Vystupují v nich stejné postavy?**
RR: Neodehrávají se ve stejné době. Ano, postavy jsou stejné.
- 2. Určete druh rýmu v obou básních.**
RR: Střídavý.
- 3. Text Jiřího Suchého je parodií na baladu Polednice Karla Jaromíra Erbena. Přečtěte si charakteristiku tohoto literárního postupu a pak vysvětlete vlastními slovy.**
RR: Parodie – obměna obsahu uměleckého díla do směšné podoby.

Archimédův zákon

- 1. Přečtěte část textu, která vám připadá humorná.**
MeDo Najděme část textu, u které jsme se nejvíce bavili, a seznáme s ní spolužáky. Zjistěme, jestli jsme se shodli nebo ne.
- 2. Charakterizujte, na čem je založen humor Miloslava Šimka a Jiřího Grossmanna.**
RR: Je to intelektuální a slovní humor.
- 3. Které další autorské dvojice znáte?**
RR: Např. Jiří Voskovec a Jan Werich, Jiří Suchý a Jiří Šlitr, Zdeněk Svěrák a Ladislav Smoljak, ...
- 4. Za pomoci textu vysvětlete, kdo byl Archimédes.**
RR: Byl to antický matematik, fyzik a filozof.
- 5. Pamatujete si z fyziky Archimédův zákon? Porovnejte ho s refrénem písně.**
RR: Skutečný Archimédův zákon zní: Těleso ponořené do tekutiny, která je v klidu, je nadlehčováno silou rovnající se tíze tekutiny stejného objemu, jako je ponořená část tělesa.

Blaník

- 1. Vysvětlete, v čem spočívá pověst o blanických rytířích.**
RR: Je to slavné vojsko, které odpočívá v hoře Blaník. Pověst praví, že nám vyjede napomoc, až bude národu nejhůře.
- 2. Vysvětlete si, co je slovní hříčka. V ukázce najdete příklad.**
RR: Slovní hříčka – ozvláštnění textu vybudované na zvukové podobnosti slov nebo na obnovení původního významu, který se významovým posunem slova setřel, za účelem humorného efektu. Např. těžké slovo – olovo.
- 3. Z jakého důvodu zpracoval Cimrman blanické téma jako loutkovou hru?**
RR: Bylo to v jeho době nejrozšířenější masmédiu.
- 4. Co je v přednášce označováno jako hlavní masmédiu?**
RR: Loutkové divadlo.
- 5. Co víte o bitvě u Lipan? Kdo je Veverka z Bítýšky a proč se ocitl ve vězení?**
RR: Bitva u Lipan se odehrála v r. 1434 přibližně jeden kilometr jižně od středočeské vesnice Lipany. Vojáci utrakvisticko-katolické aliance zde drtivě porazili polní vojska husitů. V průběhu bojových operací zahynul i Prokop Holý, nejvlivnější husitský politik, na jehož vůli před rokem 1434 do značné míry závisel osud revolučních Čech. Veverka z Bítýšky je velitelem lipanské druhé jízdy. Ve vězení je za neustálou kritiku velitelstvého sboru a opakované bezdůvodné vyjetí z hory.

Báječná léta pod psa

Rozdělte se do dvojic. Odpovězte stručně písemně na uvedené otázky.

MeDo Nejprve si důkladně přečtěme ukázkou a následně vypracujeme ve dvojicích odpovědi na následující otázky.

1. Odkud a kam se stěhuje Kvidova rodina? Z jakého důvodu se musí přestěhovat?

RR: Stěhují se z Prahy do Sázavy. Otec nesouhlasí s režimem, a tak raději dává sám výpověď v práci, než bude vyhozen.

2. Případá vám Kvido jako běžný chlapec z mateřské školy? Odpověď odůvodněte.

MeDo Zkusme se nejprve zamyslet nad tím, jak by se měl chovat a vyjadřovat chlapec Kvidova věku. Následně porovnejme svoje názory s ukázkou.

3. Pomocí prvního odstavce vysvětlíte, co znamená ustálené rčení Jobova zvěst.

RR: Jobova zvěst – ustálené slovní spojení, které označuje zprávu o nepříjemné nebo tragické události, neboli špatnou zprávu obecně. Vychází z biblického příběhu o Jobovi.

4. Jaký prostředek používá autor k dosažení humoru?

RR: Např. kontrast mezi Kvidovým věkem a mluvou, kterou dítě hovoří.

5. Proč otec vyřezává ozdobné hole? Co myslí pojmem psychohygienické vlastnosti?

RR: Pravděpodobně kvůli relaxaci. Psychohygienu, neboli duševní hygienu – nauka o tom, jak chránit a upevňovat si duševní zdraví a zvyšovat si duševní kondici.

Jak jsem nedostala slepák**1. Poznali jste, kdo je Kačenka? Jaké je její povolání? Jaké je asi její mínění o komunistech? Na základě které věty se tak domníváte?**

RR: Kačenka je Helenčina maminka. Je to herečka. S komunistickým režimem zásadně nesouhlasí.; Lampionovej průvod se dělá kvůli Velký říjnový socialistický revoluci a tu voni neslavěj.

2. Najděte části textu, které vás nejvíc pobavily. Jakými prostředky dosáhla autorka tohoto účinku na čtenáře?

MeDo Nejprve si pozorně přečtěme ukázkou a označme si pasáž, která nás nejvíce pobavila. Zamysleme se nad tím, jakým jazykem hovoří Helenka Součková a jaké prostředky použila autorka, aby dosáhla humorného efektu. Svoje názory porovnejme a prodiskutujeme se zbytkem třídy.

3. V závěru knihy Helenka zjistí, že Budžes nebyl žádný hrdina, ale že text patříčné básně zní: „A hrdý buď, žes vytrval.“ Vysvětlíte tuto slovní hříčku.

RR: Helenka si zaměnila spojení „buď žes“ se jménem Budžes, protože pravděpodobně nebyl verš precizně vysloven. Navíc jí indián a hrdina lépe zapadal do představ o světě.

Život je pes**1. Určete druh rýmu.**

RR: Střídavý.

2. Vysvětlíte pořekadlo život je pes. V čem je život podobný psu?

RR: Život je pes – ve smyslu zlý, drsný, kousavý, ...; Život dovede být zlý, jako zlý pes.

3. Vysvětlíte pointu básně.

RR: Např. slovní hříčka založena na ustálených slovních spojeních „život je pes“ a „je to pro kočku“, vlastně ten život není zas tak špatný.

4. Vysvětlíte význam rčení je to pro kočku.

RR: Např. není to dost dobré, je to na nic, ...

5. Znáte nějaká další rčení nebo přísloví, která se týkají života?

RR: Např. Život není peříčko; Celý lidský život je jen cesta ke smrti.; Život je boj. ...

UČEBNICE

str. 104–105

Voda se štávou

1. Jaké dva rozdílné postoje symbolizují otec a bratr vypravěče?

RR: Otec je nekriticky nadšen Sovětským svazem, bratr nikoli.

2. Které „vynálezy“ jsou v úryvku zmíněny? Fungovaly podle otcových představ?

RR: Plastové lžičky a skleničky z umělé hmoty.; Ne.

3. Jak se k situaci staví maminka?

RR: Prakticky, spíše situaci nekomentuje, pouze tiše trpí.

4. Najděte synonymum ke slovu absurdní. Co můžeme v textu tímto slovem označit?

RR: Nesmyslný, nereálný, směšný.; Např. použití plastových lžiček k zaměchání horké kávy.

5. Vysvětlete význam termínu ideologický boj. Který stát se označoval zkratkou NDR?

RR: Boj za určité ideje, většinou politické nebo filozofické. Také boj mezi různými ideologiemi. NDR – Německá demokratická republika, neboli také východní Německo.

UČEBNICE

str. 106–107

O Romech

1. Jak podle autorky vnímá většina Čechů a Slováků Romy? Je tato situace podle ní bezvýchodná?

RR: Nic o nich neví a zároveň se na ně dívají s velkými předsudky. Pokud se jim ale dostane aspoň trochu pravdivých informací, jsou ochotni názor změnit.

2. Kdo jsou v romštině gádžové? Jak zní překlad romského slova jilo? Proč je toto slovo pro Romy velmi důležité?

RR: Gadžové jsou bílí lidé.; Jilo je srdce.; Romové jsou velmi emotivní a to nejlepší chovají v srdci.

3. Tvoří Romové jednotné společenství? Kdy Romové užijí formuli Sem Roma sam?

RR: Ne, dělí se na různé podskupiny.; Když se potřebují semknout a když potřebují pomoc.

4. Co jste se dozvěděli o olašských Romech? Jaký život vedli? Čím se živili?

RR: Olaši táhli krajem, původně snad pěšky, později na vozech, handlovali s koňmi, jiní se živili jako čističi peří, jejich ženské věštily a kradly.

5. Jaké důsledky měl pro Romy zákaz kočování?

RR: Byla to pro ně pohroma, protože museli úplně změnit styl života, což se jim mnohdy vůbec nedařilo.

UČEBNICE

str. 108

Kometa

1. Jaký je v básni (textu písni) použit rým? Kolik má slok?

RR: Sdružený. Píseň obsahuje 6 slok a refrén.

2. Je píseň lyrická, nebo epická?

RR: Je lyricko-epická.

3. Popište pocity, jaké má autor při pohledu na kometu.

RR: Např. připadá mu krásná a tajemná, chce jí zpívat, filozofuje nad světem a nad pomíjivostí lidského pokolení, ...

4. Vysvětlete verš „až příště přiletí, my už tu nebudem“.

RR: Např. Kometa přilétá jednou za velmi dlouhou dobu (cca 100 let) a lidstvo je pomíjivé, nikdo tu nebude věčně.

5. Víte, kdo byl Johannes Kepler?

RR: Německý matematik, astrolog, astronom, optik a evangelický teolog.

6. Kdo vytvořil proslulou sochu Davida, o níž se autor zmiňuje? Proč ji asi autor zmiňuje?

RR: Proslulý renesanční sochař Michelangelo BuonaRR:oti. Autor si připadá nahý jako socha Davida, tudíž zranitelný a neschopen pohybu v údivu nad kometou.

1. Stručně popište děj ukázky.

RR: Hastrman odpočívá pod hladinou, když tu se náhle objevuje průvod mládeže z vesnice. Jdou vynášet Moranu. Jeden z chlapců je přitom Hastrmanem utopen.

2. Vyjmenujte hlavní postavy a každou z nich charakterizujte.

RR: Hastrman – např. nadpřirozená bytost, může žít na souši i pod vodou, zákešný, bezcitný, ...; Kateřina – např. nejhezčí dívka z vesnice, sebevědomá, klidná, veselá, inteligentní, ...; Jakub – nejhezčí chlapec z vesnice, sebevědomý, zbrklý, egoistický, drzý, ...

3. Kolikrát a v jakých souvislostech je zde zmíněna smrt?

RR: Morana – symbol zimy a smrti, Smrtka – kopec, na kterém se schází mládež, smrt – utopení Jakuba.

4. Co vedlo vodníka k tomu, že chlapce usmrtil?

RR: Byla to pomsta za to, že nedostal pozvání a závist nad tím, že Jakub má Kateřinu, kterou chtěl hastrman pro sebe.

5. Řekněte, jaké poučení lze z uvedeného příběhu vyvodit.

MeDo Přečtěme si pozorně ukázkou a zkusme se zamyslet nad tím, jaké poučení lze z příběhu vyvodit. Vpo-
meňme si také na Kytici Karla Jaromíra Erbena a své názory porovnejme se zbytkem třídy.

6. Víte, o jaký lidový obyčej se v ukázce jedná? Pokud ne, vyhledejte si informace a objasněte, co byla podstata tohoto rituálu.

RR: Vynášení Morany – lidový, folklorní zvyk. Ze staré slámy a hardů je vyrobena figurína ženy, která před-
stavuje zimu nebo smrt. Na smrtnou neděli je odnesena k potoku a hozena do potoka. Někdy bývá také
předem zapálena. Symbolizuje odchod zimy a nedostatku a příchod jara a úrody. Někde se v rámci tohoto
rituálu zasazuje mladý stromeček ozdobený kraslicemi a červenými stuhami, kterému se říká líto, nebo
léto a symbolizuje nadcházející jarní čas.

Žítkovské bohyně

1. S jakými problémy Surmena lidem pomáhala?

RR: S bolestmi, chorobami, ale hlavně s psychickými problémy.

2. Na základě textu řekněte, co znamená slovo napravjačka.

RR: Je to žena, která umí napravit vykloubeniny a zlomeniny.

3. Co bylo náplní tzv. andzjelování? Kdo tuto práci v této ukázce vykonává?

RR: Zjišťování co nejvíce informací o zdravotním a duševním stavu přicházejících lidí. Dora, malá holčička,
která žije s bohyní Surmenou.

4. Proč měla Dora ve vlastním zájmu zapomenout, co jí lidé cestou vyprávěli?

RR: Aby Doru nezačala příliš trápit trápení cizích lidí.

5. Existují skutečně léčitelé, kteří dokáží lidem pomoci se zdravotními problémy?

MeDo Nejprve si společně zkusme povídat o tom, co je to léčitelství a kdo je to léčitel. Poté se zkusme zamyslet
nad tím, zda skutečně takoví lidé existují a co všechno dělají. Diskutujme společně ve třídě.

Pozorovatelka

1. Kdo příběh vypravuje?

RR: Šestnáctiletá dívka Natálie.

2. Jak se Natálie staví ke svému postižení?

RR: S nadhledem a humorem. Dokáže se radovat ze života.

3. Určete, které věci Natálie dokáže dělat a které ne:

a) Sama se najíst a napít.

RR: Ne.

b) sama se uložit do postele

RR: Ne.

c) vést vážnou konverzaci

RR: Ano.

4. Jak se Leila chová k Natálii? Jak byste se na jejím místě zachovali vy?

RR: Je dost nejistá a rozpačitá, Natálie jí musí některé věci vysvětlit.

MeDo Máme-li ve svém okolí někoho blízkého, kdo je handicapovaný, podělme se o svoji zkušenost se zbytkem třídy. Diskutujme o tom, jaké jsou způsoby vyrovnání se s handicapem.

5. Jak se Leila cítí? Pomůže vám text psaný kurzívou.

RR: Všimá si toho, že Natálie ač handicapovaná má radost ze života a je mnohem sebejistější a spokojenější sama se sebou než ona. Dochází jí, že některé věci, které považuje za problém, jsou vlastně vedle problémů Natálie poměrně malicherné.

UČEBNICE

str. 118

Několik dobrých rad

1. Řekněte, jak na vás básnička působí.

MeDo Pojdme se zamyslet nejprve každý sám, jak na nás básnička působí, jakou má atmosféru, jaké v nás vyvolává pocity. Napišme si naše myšlenky na papír a posléze s nimi seznáme ostatní. Diskutujme nad různými názory.

2. K čemu nás autor nabádá? Svůj názor zobecněte.

RR: Např. je to návod, jak žít lépe a radostněji.

Uč., str. 119–124 | SVĚTOVÁ LITERATURA 2. poloviny 20. století – obraz války

UČEBNICE

str. 119–121

Deník Anne Frankové

1. Vyhledejte zákazy pro Židy, které Anna ve svém deníku uvádí.

RR: Židé musejí nosit židovskou hvězdu; musejí odevzdat jízdní kola; nesmějí jezdit tramvají; nesmějí jezdit autem, ani soukromým; smějí nakupovat jen od 15 do 17 hodin; smějí jen k židovskému holiči; nesmějí od 20 hodin večer do 6 hodin ráno na ulici; nesmějí do divadel a do kin a nesmějí se zdržovat ani na jiných místech určených k zábavě; nesmějí na plovárny a stejně tak na tenisová, hokejová a jiná sportovní hřiště; nesmějí veslovat; nesmějí na veřejnosti sportovat; nesmějí po osmé hodině večer sedět na vlastní zahradě, ani u známých; nesmějí navštěvovat křesťany; musejí chodit na židovské školy.

2. Charakterizujte stručně Annu. Všimněte si, jak se Anna vyjadřuje.

RR: Např. velmi inteligentní děvče, na svůj věk vyspělejší, pokorná, introvertní, i když zábavná, statečná, přemýšlivá, ... Vyjadřuje se jako vzdělaný dospělý člověk.

3. Kniha je psána jako deník, ale zároveň v ukázce vidíme také jiný slohový útvar. Jaký a proč ho autorka používá?

RR: Dopis. Píše dopisy své imaginární kamarádce Kitty.

4. Jaké měla doma Anna zázemí?

RR: Měla velmi milující rodinu, která držela při sobě.

5. Představte si, že byste se museli stejně jako tito lidé rychle ukrýt před podobnou hrozbou. Zkuste si udělat seznam věcí, které byste si vzali s sebou a porovnejte s tím, co si vzala Anna.

MeDo Pokusme se vytvořit si seznam věcí, které by pro nás byly nezbytné, kdybychom se museli náhle ukrýt před podobnou hrozbou jako Anna. Pracujeme nejprve každý sám, posléze si seznamy porovnáme ve čtveřicích a vytvoříme jeden za celou skupinu. Následně představíme svůj seznam zbytku třídy a na tabuli napíšeme vše, v čem jsme se shodli. Seznam porovnáme se seznamem Anny.

Sofina volba

1. Ve které zemi se odehrává děj ukázky?

RR: V Americe.

2. V jaké životní situaci byla Sofie, když ji Nathan potkal? Jakým způsobem se tragická situace na Sofii podepsala? Kolik kilogramů vážila?

RR: Byla na pokraji smrti po tom, co se dostala z koncentračního tábora. Měla všechny možné choroby a vážila pouze 38 kg.

3. Kde se Sofie ocitla poté, co koncentrační tábor osvobodili Rusové?

RR: V táboře pro osoby bez domova.

4. Umí Sofie dobře anglicky? Který jazyk často používá? Najděte v textu příklady.

RR: Umí anglicky na komunikační úrovni, ale dělá chyby.; Francouzštinu.; Např. „Le scorbut – kurděje – ty jsem měla; „Děkuji vám, Monsieur.

5. Jaký je podle vás Nathan? Jak se k Sofii chová?

RR: Chová se podivně, ale Sofii velmi miluje, zachránil jí život. Zároveň je svým způsobem panovačný a užívá si to, že je na něm Sofie závislá.

6. Čím je způsobeno napětí, které z textu cítíme?

MeDo Zamysleme se nad tím, co způsobuje napětí v textu a jaké jsou vztahy hlavních postav. Diskutujme o svých názorech.

7. Jak nazýváme slova stejného významu? Příklad vyhledejte na konci textu.

RR: Synonyma. Honem, dělej, rychle, kvalitě, fofrem, hopen, ...

Uč., str. 125–134 | SVĚTOVÁ LITERATURA 2. poloviny 20. století
– obavy o osud lidské společnosti

Obluda z moře

1. Charakterizujte postavu Ralphi. Co se dozvídáme o Čuňasovi?

RR: Např. je to náčelník, má přirozenou autoritu, je impulsivní, tvrdohlavý, ale není moc chytrý; Čuňas je chytrý, umí věci promýšlet, ale protože je tlustý, ostatní chlapci ho nerespektují.

2. Proč svolal Ralph schůzi?

RR: Aby si s chlapci vyjasnili dodržování a nedodržování nařízení a pravidel na ostrově.

3. K čemu sloužila lastura? Co asi lastura v románu symbolizuje?

RR: Byla symbolem náčelníka a také se předala tomu, kdo chtěl na shromáždění mluvit. Symbolizuje tedy moc.

4. Proč chlapce nezachránila loď plující kolem?

RR: Protože jim v noci vyhasl oheň.

5. Proč bylo nebezpečné rozdělovat oheň mimo horu?

RR: Protože by mohl shořet celý ostrov.

6. Zkuste odhadnout, jaký byl další vývoj společného soužití chlapců na pustém ostrově. Jak asi román končí? Svoje názory ověřte v knize nebo na internetu.

MeDo Chlapci na ostrově vytvořili primitivní společenství. Zkusme se zamyslet nad tím, jak se bude vyvíjet jejich osud a jak román skončí. Posléze porovnejme své názory se skutečným příběhem.

1984

1. Jaká je atmosféra v Oceánii? Jak vypadá Londýn?

RR: Lidé jsou neustále pod dohledem vládnoucích složek, panuje atmosféra strachu a nesvobody. Londýn je plný rozpadajících se domů, trosek po bombardování, chatrčí a bujících porostů.

2. Popište, jak se dařilo lidem v tomto totalitním státě. Jaká byla jejich životní úroveň? Byli podle vás šťastní a spokojení?

RR: Nedařilo se jim příliš dobře, i když byli dennodenně ujišťováni o opaku. Jejich životní úroveň byla nízká, žili prakticky velmi průměrně, někdy až v chudobě, neustále obelháváni přísliby, že bude lépe a že jsou to pouze dočasná opatření. Nebyli, ale strach jim nedovolil dávat to najevo.

3. Jaké způsoby používal režim ke sledování obyvatel?

RR: Zejména televizní obrazovky, mikrofony, ale také hlídky a Ideopolicii.

4. Jmenujte ministerstva zmíněná v úryvku. V čem spočívá ironie v jejich označení ve vztahu k jejich funkci?

RR: Ministerstvo pravdy, Ministerstvo míru, Ministerstvo lásky, Ministerstvo hojnosti. Jejich funkce je pravým opakem toho, co vyjadřují jejich jména – upravování informací, cenzura a podporování nevzdělanosti; podporování války; terorizování lidí a justiční vraždy; nedostatek potravin a dalších životně důležitých věcí a snižování standardu života.

5. V textu je zmínka o něčem, co autor nazval newspeak. Vysvětlete, jakou má funkci.

RR: Je to oficiální jazyk Oceánie, speciálně upravený, který potlačuje základní funkci, tj. dorozumívání. Je velmi zkratkovitý s chudou slovní zásobou

6. Rozhodněte, zda tvrzení vyplývá z textu:

a) Hlavní hrdina žije a pracuje v Londýně.

RR: Ano.

b) Londýn je jednou z provincií Oceánie.

RR: Ano.

c) Ideopolicie sleduje občany pomocí televizní obrazovky.

RR: Ne.

d) Winston vzpomíná, jak byl Londýn v minulosti krásný.

RR: Ne.

Pozemšťani

1. Jak se chovali Marťané k Pozemšťanům? V čem se lišilo očekávání Pozemšťanů od reality?

RR: Chovali se k nim zcela běžně, jako k jakékoliv návštěvě a následně až neuctivě a opovržlivě. Pozemšťané čekali, že se jim dostane zvláštního uvítání, že nebudou rozumět jejich jazyku, že budou velká senzace a rarita, a to se nestalo.

2. Co Pozemšťané od Marťanů potřebovali? Jak na vás působí jejich vzájemná komunikace?

RR: Chtěli oslavit vzájemné setkání a zjistit informace o planetě a jejích obyvatelích.; Je velmi chaotická, Marťané Pozemšťany neposlouchají.

3. Chovali se Pozemšťané slušně?

RR: Víceméně ano.

4. Byl pan Aaa zdvořilejší než pan Ttt?

RR: Ne.

5. Jak označovali Marťané svoji planetu?

RR: Tyrr.

6. Jak je možné, že se během roku mění vzdálenost Země–Mars?

RR: Protože neobíhá vedle Země stejnou rychlostí.

7. K jakému literárnímu žánru řadíme román Marťanská kronika? Znáte některá další literární díla tohoto žánru? Která z nich jste přečetli?

RR: Sci-fi.

MeDo Diskutujme o tom, co je to žánr sci-fi a jaké knihy, případně filmy z tohoto žánru známe. Rozděleme se do čtveřic a zkusme navrhnout, jak by podle nás vypadali obyvatelé Marsu, jak by žili, co by jedli atd.

Na cestě**1. Charakterizujte Deana. Jaký má přístup k životu?**

RR: Např. fyzicky zdatný, mladý, bláznivý, nezodpovědný atd.; Velmi lehkovážný, nedělá si s ničím starosti, užívá si naplno života teď a neřeší budoucnost, ...

2. Jak na vás úryvek působí? Jaká je jeho atmosféra?

RR: Např. skupina kamarádů se vydává na nekonečný výlet, nemají moc peněz, ale také nemají žádné starosti. Atmosféra je lehká, letní, cestovatelská, dobrodružná, ale taky trochu nervózní.

3. Všimněte si, jakými krajinami projížděli hlavní aktéři, než přijeli do Texasu.

RR: Např. New Orleans, Port Allen, okolím řeky Mississippi, ...

4. Všimněte si stylu a jazyku, kterým je úryvek psán. Slyšeli jste o literární technice „proud vědomí“? Pokud ne, vyhledejte o ní informace na internetu.

RR: Jazyk je nespisovný, hovorový, často zazní slang, jazyk ulice a mládeže.; Proud vědomí – technika, která se snaží zachytit osobní názor a psychologii postavy pomocí psaného ekvivalentu procesu myšlení dané postavy většinou ve formě volného vnitřního monologu.

5. Proč myslíte, že byla tato kniha ve své době převratná a dodnes je velmi atraktivní?

MeDo Nejprve si zjistíme informace o autorovi a době, kdy kniha vznikla. Společně diskutujeme o tom, co všechno jsme zjistili a proč bylo zrovna toto dílo natolik atraktivní a dodnes láká čtenáře.

The world is a beautiful place – Svět je báječné místo**1. Vyhledejte v básni ironii. Je podle vás tato báseň optimistická, nebo pesimistická?**

RR: Např. Svět je báječné místo / k narození / jestli vám nevádí že někteří lidé umírají / po celý čas / nebo snad mají jen hlad / čas od času / což se dá celkem snést / pokud to nejste zrovna vy.

MeDo Zkusme se nejprve každý zvlášť zamyslet nad tím, jak na nás báseň působí. O svých dojmech pak společně diskutujeme.

2. Tato báseň graduje. Víte, co to znamená? Vysvětlete si pojem gradace a zamyslete se nad strukturou jednotlivých slok.

RR: Gradace – seřazení jazykových výrazů (slov či slovních spojení), nebo také motivů z hlediska významového směřování, například rostoucí intenzity citové účasti. Celé dílo zpravidla graduje k uměleckému smyslu.

3. Vysvětlete slovní spojení měknoucí mozky na vyšších místech.

RR: Hloupí politici.

4. Co je Kongres? Kde sídlí?

RR: Kongres Spojených států amerických je nejvyšší zákonodárný orgán Spojených států amerických. Sídlí ve Washingtonu.

5. Který verš nebo část básně vás oslovily?

MeDo Nejprve si každý sám zvolíme verš, který nás nejvíce oslovil. Následně vysvětlíme spolužákům proč a uvidíme, zda se shodneme na pár stejných verších.

6. Vysvětlete, co označují slova potentáti, funebrák.

RR: Potentát – panovník, vladař, vysoký hodnostář, velký pán; funebrák – hrobník, hrobař, člověk zabývající se pohřby.

7. Vysvětlete hlavní myšlenku básně.

MeDo Jistě máme na hlavní myšlenku básně každý nějaký svůj vlastní dobrý názor. Pojdme si je navzájem porovnat a prodiskutovat je v rámci celé třídy.

Hollywood

1. Jakou profesi vykonává vypravěč?

RR: Spisovatel a scénárista.

2. Popište pocity vypravěče v průběhu textu.

RR: Např. odevzdanost, nuda, znechucení světem, rutina, směšnost, ponížení...

3. Jací byli muži v baru? Popište pěti větami, jak to v baru vypadalo.

RR: Ne příliš inteligentní, ale milí. Byl téměř plný lidí. Venku stály motorky. U baru seděli stálí zákazníci. Vypadali, jako by tam takhle seděli už léta. Za barem stál barman.

4. Jaké pořekadlo se hodí na autorovu myšlenku: „Ale nedomníval jsem se, že by bylo moudré soudit člověka podle toho, jak vypadá. Mnohem spíše bych soudil podle toho, jak se chová a mluví.“

RR: Např. Není všechno zlato, co se třpytí; šaty dělají člověka; navrch huj – uvnitř fuj, není důležité, co je na hlavě, ale co je v hlavě, ...

5. Zamyslete se, co mohou znamenat poslední věty ukázky.

RR: Např. mohou být míněny ironicky, nebo chce autor skutečně být takový lidový, nebo si uvědomuje, že jeho knihy by žádný intelektuál nepochopil a nebo možná nedocenil, ...

6. Sarah použila slovo neohipík. Víte, kdo to byli tzv. hipíci, tedy hippies?

RR: Hippies – děti květin neboli ‚Květinové hnutí‘, je hnutí, které vzniklo v 60. letech v USA. Jednalo se o hnutí neorganizované, vycházející z generace beatníků. Šířit se začalo v polovině 60. let ze západního pobřeží USA, ze San Francisca. Cíle „hippíáků“ byly nejednotné, za základní lze ale považovat vzpouru proti společnosti, mír, lásku, přátelství, svobodu. K naplnění těchto cílů se sdružovali do skupin či komun, které pak často provozovaly volnou lásku (free love). Často se užívaly drogy – zvláště psychedelické (LSD).

7. Řekněte nebo zjistěte, kdo byl Fjodor Michajlovič Dostojevskij.

RR: Ruský spisovatel (psychologická próza) a filozof žijící v 19. st.

Uč., str. 143–151 | SVĚTOVÁ LITERATURA 2. poloviny 20. století
– humor a satira

Poněkud zapeklitý případ Hymana Kaplana

1. V jakém prostředí se odehrává děj románu?

RR: Ve Večerní přípravné škole pro dospělé na území New Yorku v USA.

2. Kdo je hlavní hrdina románu? Co na jeho chování vyučujícího zaujalo?

RR: Hyman Kaplan. Je velmi netradiční, má zvláštní lingvistické myšlení.

3. Co se dozvídáme o sebevědomí pana Kaplana? Odpovídalo jeho schopnostem?

RR: Je velmi sebevědomý a sám se sebou spokojený. Jeho schopnostem to neodpovídá.

4. Na základě které gramatické chyby profesor Parkhill usoudil, že pan Kaplan vyžaduje zvláštní péči?

RR: Množné číslo slova lev je Löwi.

5. V jaké souvislosti jste se setkali se jménem Löwi? Údaj můžete ověřit na internetu.

RR: Rabi Löw – židovský rabín a učenec, legendární tvůrce pražského golema. Působil jako vrchní moravský zemský rabín v Mikulově a později jako vrchní rabín v Praze za vlády Rudolfa II.

6. Opravte chyby v antonymech, která pan Kaplan uvedl. U jednoho je špatně už výchozí slovo. Které to je?

RR: Mlíko – nelze vytvořit antonymum; život – smrt; hlavní – vedlejší. Mlíko – mléko.

7. Co bylo dle vašeho názoru na překladu tohoto díla z angličtiny mimořádně náročné?

RR: Právě jazykové hříčky a nesmysly, které pan Kaplan vytváří.

Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce**1. Popište, jaký typ člověka představuje v prvním textu mořská panna.**

RR: Všichni ti, kdo se liší, nezapadají do normy a nevystačí s nabízenými přihrádkami a škatulkami.

2. Jakým způsobem vyřešil autor „problém“ s mořskou pannou?

RR: Jmenoval se Mořským králem a Mořskou vílu postavil vedle sebe.

3. Na základě druhého odstavce prvního textu vysvětlíte význam slova konsens.

RR: Široká shoda, která se týká skupiny jedinců.

4. Je autorova žena skutečně jeho „dobrým kamarádem“? Podle čeho tak soudíte?

RR: Ano. Podle láskyplného autorova vyjádření v úvodu textu.

5. Vysvětlíte, v čem tkví podle autora význam Vánoc.

RR: Sebrat dohromady to nejlepší, co v nás je, a darovat to. A sejít se dohromady s těmi, které máme rádi, a rozdmýchat radost.

6. Co symbolizují Vánoce pro vás?

MeDo Zamysleme se společně nad tím, co všechno pro nás znamenají Vánoce, kde je jejich skutečná podstata a jak nejlépe je oslavit. Své názory následně prodiskutujeme. To, na čem se shodneme můžeme napsat na tabuli.

Barva kouzel**1. Popište město Ankh-Morpork. Jací jsou jeho obyvatelé?**

RR: Je to nejvýznamnější město země obklopující Kruhové moře; mimo jiné domov obrovského počtu gangů, zlodějských cechů, syndikátů a dalších podobných organizací. To byl i jeden z důvodů, proč bylo tak bohaté.

2. Uveďte dvě typické vlastnosti Huga Slepce a Dvoukvítka.

RR: Hugo Slepce – např. chamtivý, lstivý, ... Dvoukvítek – naivní, důvěřivý, hodný, ...

3. V čem spočívá kouzlo Dvoukvítkovy knihy?

RR: Je to vlastně slovník.

4. K jakému literárnímu žánru uvedená ukázka patří? (Napoví vám medilon autora.)

RR: Fantasy, humoristická literatura.

5. Rozhodněte, zda jsou následující tvrzení pravdivá:

a) Slepce vzal Dvoukvítka do luxusního podniku.

RR: Ne.

b) Dvoukvítek je podezřívavý a opatrný.

RR: Ne.

c) Hostinský U Prokopnutého bubnu se jmenuje Broadman.

RR: Ano.

**Uč., str. 152–161 | SVĚTOVÁ LITERATURA 2. poloviny 20. století
– magický realismus a postmodernismus**

Sto roků samoty**1. Najděte v ukázce neuvěřitelné skutečnosti ze života hlavních hrdinů.**

RR: Děti se rodí s otevřenými očima, umí předpovídat budoucnost, Úrsula odmítne zestárnout, a tak nestárne, ...

2. Vyberte možnost, která nejlépe vystihuje, jaká je matka Úrsula:

RR: b) smířlivá, pečlivá, starostlivá, oddaná.

3. Jak se choval Aureliano před a po svém narození? Co to o něm může vypovídat?

RR: Byl samotářský a zamklý, v břiše své matky plakal a na svět přišel s otevřenýma očima. Když mu stříhali pupeční šňůru, pohyboval hlavou ze strany na stranu, obeznamoval se s věcmi v místnosti a s poklidnou zvědavostí zkoumal tváře kolemstojících.

4. Proč si byla Úrsula jistá, že všechny přivedené děti jsou synové jejího syna? Jak se k nim zachovala?

RR: Vypadaly jako jejich otec v jejich věku a měly stejně smutný pohled. Všechny je přijala, pokřtila, dala jim dary a vedla si o nich pečlivé záznamy.

5. Charakterizujte pomocí ukázky literární směr magický realismus.

RR: Je to literární směr, kde se prolíná realita s magickými a mystickými prvky.

UČEBNICE

str. 155–157

Alchymista

1. Které vlastnosti ztělesňuje Sklenář?

RR: Např. konzervatismus, stereotyp, neschopnost změnit život, pracovitost, vyznal se v lidech, ...

2. Co je Santiagovým cílem?

RR: Chce si koupit ovce.

3. Co Sklenář Santiagovi za jeho práci slíbil? Dodržel svůj slib?

RR: Peníze na cestu. Ano.

4. Proč chtěl Santiago postavit stojan na sklo? Byl to podle vás dobrý nápad?

RR: Aby přilákal více zákazníků. Ano, byl to dobrý nápad.

5. Přečtete větu, kterou Santiago vyjadřuje nutnost riskovat. Souhlasíte s ním?

RR: „Když jsem pásal ovce, riskoval jsem, že je uštkne had a zahynou. To ale patří k životu ovcí a pastýřů.“

[MeDo] Zamysleme se nad významem této věty a nad tím, jestli s ní souhlasíme nebo ne. Hlasujme.

6. Jakou myšlenku Santiagovi vnukla řeč znamení? Vysvětlete, co je podle Santiaga řeč znamení. Domníváte se, že je to něco podobného jako intuice? Diskutujte.

RR: Myšlenku na nabízení čaje poutníkům. Řeč znamení jsou něco jako signály osudu, řeč beze slov.

[MeDo] Nejprve si vysvětleme společně, co chápeme pod pojmem intuice a následně se zkusme vrátit k textu a porovnat naše postřehy.

7. Většina lidí sdílí stejný názor jako Santiago, že lidé mají být stále úspěšnější, bohatší, a tím šťastnější. Sklenář má však jiný názor. Jaký?

RR: Já už od života víc nechci. A ty mě nutíš vidět bohatství a obzory, jaké jsem nikdy nepoznal. Teď, když je znám a když znám své nesmírné možnosti, budu se cítit hůř než dřív. Protože vím, že mohu mít vše, a to já nechci.“

UČEBNICE

str. 158–161

Jméno růže

1. O co se v ukázce snaží mnich Vilém a jeho žák?

RR: Prozkoumat knihovnu a přijít na kloub zločinu.

2. Jakými prostředky byla knihovna chráněna před nezvanými návštěvníky?

RR: Lampou, ve které doutnaly psychadelické substance způsobující halucinace. Knihovna je také zároveň labyrintem a je tedy těžké dostat se ven.

3. Co jsou skla, o kterých mluvil Vilém?

RR: Brýle.

4. Popište vlastními slovy způsob, jak se dostat ven z labyrintu.

[MeDo] Přečtete si ještě jednou pozorně pasáž, kde se popisuje způsob, jak se dostat z labyrintu. Poté knihu zavřeme a zkusíme vše přeříkat vlastními slovy. Spolužák může udělat několik poznámek. Následně vše opět porovnáme s textem.

5. Vyhledejte v ukázce rovinu filozofickou, detektivní a historickou. Která z nich podle vašeho názoru převažuje?

RR: Filozofická – úvahy nad smyslem poznání a vědění; detektivní – pátrání po tom, kdo opřel knihovnu legendami o ďáblové a nechává v ní doutnat magické byliny; historická – doba a místo, kde se děj odehrává. V ukázce převažuje detektivní rovina.

Šifra mistra Leonarda**1. Vysvětlete, v čem spočívá podstata kryptologie. Co je kryptex, z jakých částí se skládá?**

RR: Kryptologie – věda o šifrách a jejich rozkrývání. Kryptex – bezpečnostní schránka pro uchovávání tajných informací, do které se může dostat pouze ten, kdo zná správné heslo. Pokud se někdo pokusí jej násilně otevřít, zpráva unitř se zničí.

2. Které osobnosti se podle textu podílely na rozvoji kryptologie? Co je k tomu vedlo?

RR: Leonardo da Vinci, Julius Caesar, Marie, královna skotská, arabský vědec Abu Jusuf Ismail al-Kindi, Zimmerman, Schneider.

3. Jaký byl podle vás vztah Sophie a jejího dědečka?

RR: Velmi dobrý, měli se opravdu rádi.

4. Na základě textu a vlastních znalostí řekněte, ve které době žil umělec a vědec Leonardo da Vinci.

RR: V období renesance.

5. Vedl si Leonardo da Vinci skutečně deníky, kde měl načrtnuty i své pozoruhodné vynálezy? Vyhledejte tento údaj a zjistěte, jakou šifrou je ve skutečnosti psal.

RR: Ano. Levou rukou zrcadlově obráceně.

6. Vyhledejte v textu důkaz, že se text odehrává v současnosti.

RR: Např. hrdninové jedou dodávkou po dálnici.

11:56 PM**1. Popište rozdíly mezi sestrami.**

RR: Jedna dá hodně na svůj vzhled, nerada se koupe, ale ráda se líčí. Druhá je pravý opak.

2. Jaká dvě ponaučení plynou z příběhu o třech bratřích? Souhlasíte s nimi?

RR: Co člověk to originál. Když se člověk chce dozvědět něco o sobě, vždycky za to zaplatí odpovídající cenu.

MeDo Diskutujme o ponaučeních, která plynou podle chlapce z příběhu. Případně se můžeme zamyslet nad tím, jestli pro nás plyne z příběhu ponaučení jiné.

3. Jaký je vztah Mari a mladíka?

RR: Přátelský.

4. Jaké národnosti je spisovatel Haruki Murakami? Co víte o jeho zemi?

RR: Japonské.

MeDo Vyhledejme si na internetu nebo v odborných knihách co nejvíce zajímavých informací o Japonsku a podělme se o ně se zbytkem třídy.

Sirotčinec slečny Peregrinové pro podivné děti**1. Charakterizujte dvěma vlastnostmi dědečka a chlapce.**

RR: Dědeček – např. statečný, hravý, vzdělaný, ...; chlapec – např. hodný, důvěřivý, chytrý, ...

2. Jaký byl vztah hlavního hrdiny k dědečkovi? Jak se v průběhu ukázky mění?

RR: Svého dědečka miloval. Nejprve mu bezmezně důvěřoval, ale následně byl zklamán, protože pochopil, že dědečkovy příběhy asi nejsou pravdivé.

3. Kdo jsou v ukázce podivné děti? V čem spočívala jejich „podivnost“?

RR: Děti žijící v sirotčinci ve Walesu. Mají zvláštní paranormální schopnosti.

4. Kterou „podivnost“ zmíněnou v textu považujete za nejzajímavější?

MeDo Vyhledejme si v textu „podivnosti“, o kterých se zde hovoří a diskutujme společně, která z nich je nejzajímavější. Svě odpovědi zdůvodníme. Můžeme dát také hlasovat, případně můžeme vymyslet naše vlastní originální „podivnosti“.

5. Jaké životní události měl za sebou dědeček? K jaké historické události se vážou?

RR: Žil v sirotčinci, bojoval ve válce, křižoval oceány na parníku a projížděl pouštěmi na koni, účinkoval v cirkuse, věděl všechno o střelných zbraních a sebeobraně a o tom, jak přežít v divočině, a kromě angličtiny hovořil nejméně dalšími třemi jazyky.; Vážou se k druhé světové válce.

6. Vysvětlete, co je alegorie. Najděte příklady alegorie v textu.

RR: Je to dílo, které má skrytý význam. Má jasné paralely s naším světem. Alegorie mezi obludami, které dědeček popisuje a nacisty.

7. Znáte pojem „Wintonovy děti“? Řekněte nebo zjistěte, kdo byl sir Nicholas Winton.

RR: Byl to britský makléř a humanitární pracovník, který v roce 1939 zachránil 669 převážně židovských dětí z okupovaného území Československa před transportem do koncentračních táborů tím, že jim zajistil odjezd vlakem do Velké Británie.